

16 noiembrie 2022

CĂTRE PRIMĂRIA MUNICIPIULUI SIBIU

Ref. Ia: Creșterea vizibilității femeilor în denumirile spațiilor publice

Stimată Doamnă Primar Astrid Fodor,
Stimată Doamnă Mirela Gligore,

Vă mulțumim pentru deschiderea cu care ați primit sugestia noastră de a include perspectiva de gen în metodologia de numire a străzilor din mun. Sibiu (înregistrată la Primăria Sibiu cu nr. 10884/14.02.2022). În urma discuției telefonice pe această temă, pe care dna. Mirela Gligor a avut-o cu Georgiana Epure, pe data de 3 octombrie 2022, dorim să facem următoarele recomandări și observații:

I. Listă scurtă de personalități feminine după care pot fi denumite străzile din Sibiu

În conversația telefonică din luna octombrie, ni s-a sugerat să revenim cu o listă de opțiuni concrete pentru denumirea străzilor din mun. Sibiu. Având în vedere că în mun. Sibiu sunt în construcție/ se vor construi un număr foarte mic de străzi noi, considerăm că este important ca lista personalităților feminine după care vor fi denumite aceste străzi să fie una care să reflecte cât mai puternic obiectivul acestei inițiative: promovarea egalității de gen și, implicit, a drepturilor femeilor.

Prin urmare, am alcătuit această listă fiind ghidați de următoarele criterii: personalități feminine care s-au remarcat în istorie prin impact și propriile competențe (nu prin asociere cu personalități bărbătești) în domenii seculare, civice, strâns legate de drepturile femeilor și reducerea inegalității de gen. În realizarea acestei liste am inclus femei care s-au remarcat atât pe plan local, cât și național și internațional:

- **Simone de Beauvoir** (filosoafă franceză și activistă feministă internațională)
- **Sofia Nădejde** (scriitoare română și activistă feministă la nivel național)
- **Calypso Botez** (scriitoare română și activistă feministă la nivel național)
- **Ioana Rudăreasa** (feministă romă, activistă anti-sclavie)
- **Eleonora Lemeny** (profesoară, singura femeie aleasă în Marele Sfat Național Român din Transilvania, activistă feministă sibiancă)

Mai multe detalii despre impactul acestor femei asupra societății sunt incluse în anexa acestei scrisori.

Reiterăm recomandarea făcută și în apelul telefonic, aceea de a evita denumirea tuturor străzilor dintr-un potențial nou cartier doar după personalități feminine. Acest lucru ar risca numirea colocvială a unui astfel de cartier într-un mod batjocoritor având în vedere cultura patriarhală care domină în societatea noastră la acest moment.

II. Redenumirea Bulevardului General Vasile Milea

Numirea unor noi străzi, în număr foarte mic, la periferia municipiului nu este suficientă pentru a corecta absența femeilor din nomenclatura străzilor și spațiilor publice din orașul nostru. Locul femeilor în societate nu este la periferie.

Suntem conștienți că redenumirea străzilor implică eforturi logistice, dar nu imposibile,¹ din partea locuitorilor. Redenumirea Bulevardului General Vasile Milea din București, în 2021, după o femeie - activista anti-comunistă Doina Cornea - este ilustrativă în acest sens (cu atât mai mult cu cât numărul de locuitori afectați de redenumirea străzii din capitală este mult mai mare decât al celor de pe bulevardul omonim din Sibiu).

Redenumirea Bulevardului General Vasile Milea este oricum imperativă, dat fiind cât de controversat este ca unul din principalele bulevarde din Sibiu să poarte numele ultimului ministru al apărării naționale în România comunistă, care a comandat reprimarea revoluției din decembrie 1989. Așa cum se arată și în referatul de aprobare al comisiei de specialitate din cadrul Consiliului General al Mun. București, schimbarea numelui bulevardului reprezintă „o reparație morală pentru cei care s-au opus regimului comunist și au avut de suferit pentru această atitudine”.²

Concret, în acest context, recomandăm schimbarea numelui Bulevardului General Vasile Milea din Sibiu cu numele unei feministe: Simone de Beauvoir ca simbol internațional al feminismului, Sofia Nădejde ca figură reprezentativă a feminismului românesc, sau, de pe plan local, Eleonora Lemeny.³

III. Introducerea formală a unui amendament cu privire la egalitatea de gen în metodologia de numire a străzilor din mun. Sibiu

Salutăm răspunsul pozitiv cu care ați întâmpinat propunerea noastră de a introduce perspectiva egalității de gen în nomenclatura străzilor din Sibiu. Având în vedere că procesul de numire al noilor străzi poate fi unul lung, dictat de finalizarea construirii noilor străzi din municipiu, este necesar ca această inițiativă să fie formalizată, prin introducerea unui amendament în Metodologia Direcției de Amenajare a Teritoriului și Urbanism din cadrul Primăriei Municipiului Sibiu, cf. Regulamentului de organizare și funcționare a aparatului de specialitate a Primarului reglementat prin HCL nr. 190/2020 și prin Regulamentul intern aprobat prin HCL nr. 427/2006. În acest mod, indiferent de componența Consiliului Local, noua metodologie de numire a străzilor va ghida mereu deciziile de numire a străzilor din mun. Sibiu.

În plus, din cunoștințele noastre, Primăria Sibiu ar fi prima din țară care ar integra o abordare sensibilă la gen în acest domeniu. Formalizarea acestei abordări poate trimite un mesaj puternic către alte municipii și orașe din

¹ Așa cum a fost menționat și de către Dna. Gligore în apelul telefonic din luna octombrie.

² Fragment din referatul de aprobare al redenumirii străzii:

<https://buletin.de/bucuresti/bulevardul-g-ral-vasile-milea-redenumit-o-parte-se-va-numi-doina-cornea-cealalta-paul-teodorescu-se-infiinteaza-piata-ion-ratiu/>. Hotărârea Consiliului General al Municipiului București nr. 148/02/06/2021 privind schimbarea denumirii Bulevardului Vasile Milea: https://doc.pmb.ro/monitorul_oficial/2021/3_1/HCGMB_148.pdf.

Bulevardul din București a fost împărțit în două tronsoane, redenumite Bulevardul Doina Cornea și Bulevardul Paul Teodorescu.

³ Mai multe detalii despre impactul acestor femei asupra societății sunt incluse în anexa acestei scrisori.

județul Sibiu, dar și alte localități din țară, unde societatea civilă înaintează propuneri similare.⁴ În acest mod, municipiul Sibiu, fostă capitală Culturală Europeană, poate deveni un exemplu de bună practică la nivel național.

IV. Emiterea unui declarații, de la cel mai înalt nivel al administrației municipiului Sibiu, cu privire la importanța creșterii vizibilității femeilor și impactului acestora în societate

Numirea străzilor, redenumirea lor și introducerea perspectivei egalității de gen în metodologia de numire a străzilor din municipiul Sibiu este un moment oportun pentru transmiterea unui mesaj puternic despre importanța egalității de gen, importanța creșterii vizibilității femeilor în spațiul public și recunoașterea impactului acestora în societate. Este un moment ideal de a trimite un mesaj puternic despre necesitatea corectării, măcar simbolice, a modului patriarhal și sexist în care realizările femeilor de-a lungul istoriei au fost omise din memoria publică.

Considerăm că este extraordinar de important ca un astfel de mesaj să fie făcut public și asumat de la cel mai înalt nivel al administrației municipiului Sibiu. În acest mod, locuitorii orașului vor înțelege mai bine această inițiativă, inclusiv motivele care stau la baza redenumirii Bulevardului General Vasile Milea. Acest lucru ar da tonul, în mod corect, unei discuții mai ample, la nivelul comunității noastre (dar nu numai), cu privire la combaterea sexismului (oriunde și oricând, în orice forme) și la mesajele pe care vrem ca orașul nostru și ale sale spații publice să le transmită sibienilor și sibiencelor.

Vă mulțumim pentru deschidere și rămânem disponibili pentru a continua această discuție, inclusiv într-o întâlnire fizică. De asemenea, ne manifestăm disponibilitatea de a susține această inițiativă și în cadrul unei viitoare ședințe de Consiliu Local.

Cu respect,

Georgiana Epure (Președintă A.L.E.G.)
Camelia Proca (Directoare A.L.E.G.)
lect. univ. dr. Mihai Stelian Rusu (U.L.B.S.)

Contact: georgiana.epure@aleg-romania.eu
www.aleg-romania.eu

⁴ De exemplu, introducerea criteriilor sensibile la gen în acordarea locuințelor sociale din mun. Sibiu, prin HCL nr. 57/2021, a fost un model pentru alte primării din țară și pentru parlamentari. Acest lucru a condus chiar la amendarea Legii locuinței nr.114/1996, care acum permite victimelor violenței domestice să fie prioritizate în acordarea locuințelor sociale (Legea 253/2022 pentru locuire pentru victimele violenței domestice, care modifică legea locuirii 114/1996).

ANEXĂ - Scurte biografii

Simone de Beauvoir

Simone de Beauvoir (1908-1986) a fost o filosofă franceză și activistă feministă care s-a remarcat la nivel internațional. Cartea sa, „Al doilea sex”, în care critică patriarhatul și statutul de rangul doi acordat femeilor de-a lungul istoriei, a devenit un tratat fundamental al feminismului contemporan. Lucrarea sa a avut o influență profundă, deschizând calea feminismului celui de-al doilea val, prin care femeile au început să își revendice drepturile sexuale și reproductive, egalitatea la locul de muncă și independența. Contribuțiile sale au marcat domeniile eticii, politicii, existențialismului, fenomenologiei și teoriei feministe. Aceasta a împletit cu succes productivitatea scriitoricească cu acțiunea politică, implicându-se activ în mișcările pentru dreptate socială. Lucrările și viața ei au inspirat generații de femei în căutarea independenței.

Sofia Nădejde

Sofia Nădejde (1856-1946) a fost o scriitoare română și activistă pentru drepturile femeilor care s-a remarcat la nivel național. Este autoarea primului roman feminist din istoria literaturii române, „Patimi”, publicat în 1903. Aceasta s-a impus ca personalitate a mișcării feministe, intrând în dispute cu unele dintre cele mai cunoscute personalități ale epocii, inclusiv cu Titu Maiorescu, căreia i-a desființat cu argumente științifice teza care susținea că femeile nu ar trebui să primească drepturi egale cu bărbații pentru că au creierul mai mic. Nădejde a fost prima femeie din România căreia i s-a permis să susțină examenul de bacalaureat într-un liceu de băieți și prima femeie care a condus o revistă literară.

Calypso Botez

Calypso Botez (1879-1933) a fost o activistă pentru drepturile femeilor, scriitoare română și profesoară. Licențiată în istorie și filozofie, a participat între anii 1917 și 1923 la dezbaterile publice din jurul elaborării noii constituții a țării, trimițând memorii politicienilor vremii pentru înlăturarea legislației învechite privind statutul juridic, economic și politic al femeilor, alături de Eleonora Stratilescu, Ella Negruzzi și Maria Baiulescu, cu care a fondat Asociația pentru Emanciparea Civilă și Politică a Femeilor Române. A lucrat apoi la armonizarea Codului Civil cu prevederile noii constituții. S-a remarcat în cultura română și prin studii literare și monografii. Studiul ei „Problema feminismului. O sistematizare a elementelor ei” a cuprins diversele dezbateri liberale prezente în Europa de Vest, alături de multiple statistici care contracarau argumentele referitoare la inferioritatea creierului femeii și moralității acesteia. În scrierile sale a pledat pentru dreptul de vot al femeilor, emanciparea intelectuală și politică, precum și simplificarea procedurilor de divorț.

Ioana Rudăreasa

Ioana Rudăreasa (secolul XIX) a fost o sclavă romă care a dus o bătălie aprigă, pe cale legală, împotriva boierilor care nu doreau să renunțe la sclavi. Deși sclavia fusese abolită în 1843, procesul său de dezrobire a durat un deceniu. Eforturile Ioanei Rudăreasa în lupta pentru libertate sunt foarte importante pentru istoria romilor din România, ilustrând că romii au luptat pentru libertatea lor folosind toate mijloacele legale disponibile.

Eleonora Lemeny

Eleonora Lemeny (1885-1948) a fost profesoară la Școala Civilă de Fete din Sibiu, prima femeie cu titlul de Doctor în Litere din Transilvania și singura femeie deputat în Marele Sfat Național Român din Transilvania din 1 decembrie 1918. A luptat pentru acordarea dreptului de vot femeilor, după Marea Unire, și a luat cuvântul în ședințele Marelui Sfat răspunzându-le astfel celor care susțineau că amestecul în viața politică zdruncină familia și că simțământul de mamă scade: *Nici una, nici alta. Familia o zdruncină sărăcia, iar simțământul de mamă nu poate fi zdrobit niciodată.*